

Co se stalo v Abertamech?

Vzdělávací cíl: Prostřednictvím srovnání čtyř fotografií žáci analyzují proměnu veřejného prostoru obce Abertamy od začátku 20. století do současnosti. Zamýšlejí se nad příčinami a důsledky historických proměn místa a snaží se je popsat v rámci vyprávění.

Klíčová slova: české země ve 20. století, dějiny ve veřejném prostoru, trvání a změna, tvoříme

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 ZKOUMÁNÍ FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Prohlížení fotografií s pomocí lupy a četba popisky.

Obec Abertamy (něm. Abertham) leží v Krušných horách. Fotografie dokumentují důležitou část náměstí, kde se odehrávaly významné události a byl zde vztyčen památník.

Fotografie nejsou seřazeny dle časové posloupnosti. První snímek v pořadí je z konce 30. let, zachycuje památník připomínající vojáky z první světové války. Německý nápis „Seinen Helden dankt Abertham.“ = „Svým hrdinům děkují Abertamy.“ Jedná se o původní prvorepublikový památník doplněný po připojení Sudet k Říši o nacistické symboly. Druhá fotografie z roku 2004 ukazuje současný stav místa v obci. Další snímek z roku 1910 zachycuje start tradičního lyžařského závodu. Poslední fotografie je pravděpodobně ze 70. let a ukazuje pionýrskou stráž u pomníku osvobození Rudou armádou. Původní památník byl zcela přestavěn.

2 SROVNÁVACÍ POPIS FOTOGRAFIÍ (10 min.)

Označování stejných (modře) a odlišných (červeně) prvků na fotografiích a jejich popis.

Při analýze může učitel žákům pomoci následujícími otázkami: V jakém státě se památník nachází? - Podle čeho jste to poznali? Komu nebo čemu je památník věnován? - Jaké symboly k tomu odkazují? Jakým jazykem mluví občané na fotografiích? - Podle čeho tak soudíte?

3 SHRNUTÍ ANALÝZY (5 min.)

Odpovídání na otázku do textového pole na základě předchozí srovnávací analýzy fotografií: ? Jak se místo změnilo? Popište tři nejvýraznější rozdíly.

Žáci by měli postřehnout především proměny a mizení památníků. Každý režim využíval tuto část náměstí Abertam po svém a upravoval její podobu, takže památník v průběhu let doznal výrazných změn.

Pro získání podrobnějších informací mohou žáci využít Wikipedii a on-line mapy. Učitel se ptá žáků, co by ještě chtěli nebo potřebovali vědět.

4 ŘAZENÍ FOTOGRAFIÍ (5 min.)

Řazení fotografií podle časové posloupnosti.

5 VYPRÁVĚNÍ PŘÍBĚHU (10 min.)

Žáci na základě identifikovaných proměn památníku na fotografiích sestavují do textového pole rámcový příběh obce Abertamy.

K úkolu se dá přistoupit následujícím způsobem: Abertamy žily v době Rakousko-Uherska čilým společenským životem, jak dokládá snímek z tradičního závodu na lyžích. Po konci první světové války a vzniku Československa se zdejší občané rozhodli vztyčit svým padlým pomník. Nápisy na něm byly s ohledem na řeč místních lidí v němčině. Po zabrání Sudet Hitlerem a jejich připojení k Říši v roce 1938 byl pomník doplněn o nacistické symboly (hákový kříž a vojenská helma). Po válce došlo k vysídlení německy mluvícího obyvatelstva a v Abertamech se usadili noví lidé. Pomník byl upraven (odstraněny německé nápisy a naopak přidána socha rudoarmějce-osvoboditele s dítětem na klíně). Během komunistického režimu se u něj konaly tradiční rituály, např. pionýři drželi na výročí konce války stráž. Po roce 1989 byl pomník rudoarmějce zcela stržen a v současné době na náměstí nestojí nic.

Další možnosti zapojení do výuky:

Učitel může aktualizovat téma památníku a úprav veřejného prostoru obce: Co by na místě památníku mohlo stát dnes? Návrhy zdůvodněte. Případně může dalšími otázkami posílit regionální přesah cvičení: Jaké místo v našem městě prošlo podobnou proměnou? Proč si myslíte, že náměstí v Abertamech zůstalo dodnes prázdné? Proč se některá veřejná prostranství neobnovují?